

# DIFONDRE EL LLIBRE

**L**a nova publicació del Departament de Cultura anomenada «Cultura» m'ha demanat una col·laboració sobre què s'hauria de fer per promoció de la lectura a casa nostra, i em limita l'espai a un holandès. Lògicament, amb aquest reduït marge, només vaig poder esbossar les conclusions, sense argumentació, d'una política bibliogràfica catalana que encara és mancada d'un suport més gran malgrat la importància dels ajuts ja tipificats com la compra de llibres, la subvenció de traduccions, l'organització de fires, etc.

Al meu parer, caldria aprofitar la infraestructura cultural existent i senzillament continuar tot el que s'ha iniciat. En primer terme, l'ajuda professional de materials de treball, com el catàleg de llibres catalans o els anuaris de la producció bibliogràfica procedent del dipòsit legal; aquestes dues publicacions serien un indubtable estímul a la recerca de dades per part del llibreter, a qui demanen sovint una obra genèrica o un títol incomplet, i ha d'acudir a l'ISBN, al «Butlletí del Llibre Català» o als seus fitxers personals. Segonament, caldria ajudar a la difusió de les novetats, l'anhelat programa dedicat als llibres a TV3 al costat de les pàgines monogràfiques del dimarts de l'«Avui», no hi ha dubte que seran un potent estímul de la demanda en fer conèixer precisament allò que s'edita de tot Catalunya. També ho serà la reflexió comuna de tot el sector, en un organisme, per exemple, com el Consell Assessor del Llibre, que seria el dinamitzador de notables iniciatives com el foment d'una revista no professional dedicada al llibre català o l'impuls de la present LLIBRERIA convertint-la, segons els models francesos, que tenen gairebé mitja dotzena de revistes de llibres al quiosc cada setmana o cada quinzena, en una publicació especialitzada de gran abast social i no estrictament professional.

L'administració, potser per la

debilitat de la pressió del sector, no ha facilitat totes les ajudes al seu abast: de l'IVA a l'exportació, de la manca d'ajudes al llibreter als problemes legals dels autors. Tot plegat sembla com si un sector econòmic tant important com el llibre -35.000 títols editats a l'estat, dels quals un terç a Catalunya- hagués de ser menys que d'altres sectors als quals precisament s'ajuda en virtut de consideracions laborals o simplement econòmiques. El llibre, a més, té un clar avantatge, que és el cultural amb uns principis constitucionals, foment de la cultura, ben explícits i necessaris en un moment en què tothom s'omple la boca parlant de modernització i noves tecnologies. El llibre, ara per ara i fins que a cada llar no hi hagi un ordinador, és la nova tecnologia per excel·lència, és el mitjà amb el qual hom pot incrementar el nivell cultural, dominar nous coneixements i també cercar nous horitzons mentals, socials, etc., al costat de l'obvi entreteniment, esplai, etc. reservat a la televisió.

Quan el preu del paper continua essent un obstacle per l'abaratiment del preu del llibre i els impostos el traven com si fos benzina o alcohol, i l'administració no contempla una gran campanya de suport al sector senzillament i es deixa la producció bibliogràfica en el lliure mercat i en el camp competitiu, és evident que el llibre obligatori -sigui el d'ensenyament, l'instrumental-tècnic, el recreatiu o l'espectacular-decoratiu- no guanyarà la batalla al llibre de servei cultural condemnat al cercle especialitzat. És lògica la necessitat d'impulsar, i en el cas català la situació s'agreuja -¿quants llibres d'assaig s'han publicat? ¿quantes novel·les best-seller?- el foment del llibre de servei.

Els llibreters, en el X Congrés (Sevilla), van demanar la supressió de l'IVA, l'actualització de la llei del llibre, la creació d'una polí-

tica de difusió de la lectura, el control de la pirateria editorial (fotocòpies il·legals, venda de llibres per escoles...), en un intent de sensibilitzar el PSOE sobre la necessitat que consideri el llibre com a instrument de cultura, com a eina capaç d'aixecar el nivell cultural de l'estat. Sense estudis sectorials, ens movem en apreciacions intuïtives: ¿ajuden els llibres de quiosc -fascicles- a fer créixer el públic lector? ¿tenen prou pressupost les biblioteques públiques? ¿és només una minoria la qui compra molts llibres i no una majoria, uns pocs cadascun? Potser l'estudi que ha impulsat la Generalitat obrirà noves portes a l'actuació institucional quan coneguem de prop les característiques de funcionament intern del sector.

Però mentre el llibre vagi disparant el seu preu -ara ja voreja les mil ptes. un llibre normal i corrent no il·lustrat-, només es posarà a disposició popular les sèries de consum recreatiu, llibres d'esplai, llibres al cap i a la fi, però en detriment d'obres més necessàries per a la millora social, que aniran arraconant-se en virtut dels mecanismes del mercat. Hom té la sensació que es produeix una dicotomia en els llibres, descomptats els de consum obligatori com el manual de conducció, els escolars o similars; d'una banda, la cultura baixa -novel·letes i similars- es popularitza, almenys en distribució i preu, i, de l'altra, la cultura humanística i científica s'encareix i es concentra en àmbits reduïts, acadèmics i professionals.

Si de debò es vol que el llibre sigui un factor de transformació social i no de simple entreteniment, cal una decidida política que es tradueixi en eficaces mesures de suport, en línies que surtin d'un debat obert, necessari més que mai si volem anar endavant. ■■

Josep M. Figueres